

Ibidem dato cognoscebāt que essent virgines z que non. Miserruntqz nūcios zc. qui ducerent illas virgines. Et pceperunt eis vt eas suscipere in pace. In heb. habet pceperūt vt eos suscipere in pace. Et vtrunqz fuit verū: qz pceptū fuit filijs beniamin qz reciperēt illas virgines in vxores: z v

ginitibus qz in hoc cōsentirent. **Q**uod dixeruntqz. hīc cōsequēter describit reparatio dicte tribus p mulieres ab eis captas: de consilio tamen z voluntate maiorū de israel. Circa qd p̄io ponit dīctorū maiorū cōsultatio. sc̄do cōsultationis denūciatio: ibi. Preceperūt qz. Circa p̄mū dī. **Q**uod dixerūtqz maiorē natu: ad q̄s spectabat cura totius populi.

Quid faciemus reliqz: qz adhuc manebāt. cc. viri de beniamin absqz vxoribus.

Filias em̄ zc. dicit tñ cōiter qz poterāt. qz filij beniamin nō poterant ducere alienigenas vxores. z sic iuramentum illud videbat esse contra charitatem: quia erat cōtra repationē vnus tribus: que reparatio cedebat i bonū cōmunitatis totius populi: z iō non erat seruandū: verū tamen qz tunc ip̄s horridū erat frāgere quodcūqz iuramētū ideo habuerunt aliud cōsiliū. videlicet qz filij beniamin nō habentes vxores venirent latēter p̄ locū sylo. z ibi de virginibus ducētibus choros acciperent sibi s̄m numerū suū. z fugerent in terrā beniamin: nec maiores natu hoc cōsules venerūt cōtra iuramentū suū: qz nullus iurauerat nisi d̄ p̄p̄ijs filiabus. Si milititer nec patres earū: quia nō fuerūt in hoc cōsilio nec dederūt eas. similiter nec filij beniamin eas rapiētes peccauerunt: qz hoc fecerunt de mandato illoz ad quos spectabat cura totius populi. vt dictū est. z pbabile est qz ille virgines consenserunt in matrimonium: anteqz cognoscerent ab eis: z ex dictis patet littera vsqz ibi.

Miseremini eorum. nō em̄ rapuerunt eas iure bellantium zc. non ppter negationem dationis: qz sic maiores natu hoc allegātes essent in cōsimili culpa eo qz filias suas illis nō dederant: z sic nō haberent frontē sic loquendi. s̄ istud peccatū est intelligendū eo qz non custodierant filias suas diligenter: s̄ p̄miserāt eas ducere choros p eā-

nescierunt viri thorum: et adduxerūt eas ad castra i sylo in terrā chanaan. Miserruntqz nūcios ad filios Beniamin qui erant in petra remmon: z pceperunt eis vt eas suscipere in pace. Generūtqz filij beniamin in illo tempore: z date sunt eis vxores de filiabus Iabis galaad. alias autem nō repererūt quas simili modo traderēt. **U**niuersusqz israel valde doluit. z egit penitentiam sup interfectione vnus tribus

ex israel: dixeruntqz maiores natu. **Q**uid faciemus reliquis qz non acceperunt vxores. **O**mnes in beniamin femine conciderunt: z magna nobis cura ingētibus studio puidendū est ne vna tribus deleat ex isrl.

Filias em̄ nostras eis dare nō possumus constricti iuramento z maledictiōe qua diximus: maledictus qui dederit de filiabus suis vxorem beniamin. **C**eperuntqz consiliū atqz dixerunt. **E**cce solēnitas domini est in sylo anniuersaria: que sita est ad septētrionem vrbis bethel ad orientalem plagā vie q̄ de bethel tēdit ad sichimā: z ad meridiē oppidi lebona. **P**receperūtqz filijs beniamin: atqz dixerūt. **I**te z latitate in vineis. **C**ūqz videritis filias sylo ad ducendos choros ex more pcedere: exite repente de vineis: z rapite ex eis singuli vxores singulas: z p̄gite in terrā beniamin. **C**ūqz venerint patres earū: ac fratres z aduersum vos queri ceperint atqz iurgari dicem⁹ eis. **M**iseremini eorū. **N**ō em̄ rapuerūt eas iure bellantium atqz victorum sed rogantibus vt acciperent nō dedistis: z a vstra parte peccatū est. **F**ecerūtqz filij beniamin vt sibi fuerat impetratum: z iuxta numerum suum rapuerunt sibi de his que ducebant choros vxores singulas abieruntqz in possessionem suā edificantes vrbes z habitantes in eis. **F**ilij quoqz israel reuersi sunt p tribus z familias in tabernacula sua. **I**n diebus illis nō erat rex in isrl: sed vnus quisqz quod sibi rectum videbat hoc faciebat.

pos: vbi poterāt capi. eo em̄ ip̄e qz iurauerāt nō dare eas filijs beniamin. debebāt eas sic custodire qz illi nō habuerunt facultatem rapiendi sic ergo exponit hic passus s̄m translationem nostrā. **I**n hebreo aut̄ habet sic. **M**iseremini eoz. nō ei cepim⁹ viro vxorē suā in bello: nec vos dedistis eis: quasi tēpore culpemini qd sic exponit hebrei. **M**iseremini eoz vt possint reparare tribū per generationē. **N**ō em̄ cepim⁹ viro vxorem suā. i. cuilibet viro vxorem sibi copulandā. **I**n bello contra viros tabes: s̄ deficiunt ducēte. **R**ec vos dedistis eis. quasi tēpore culpemini. i. non potest vobis imponi culpa trasgressio nis iuramēti. **E**x tēpore quo acceperūt eas. s. post tēpus iuramenti vestri quia nō dedistis eis. nec plus iuraueratis. s. nisi qz nō daretis eis contra qz nō fecistis: quia nō ceperūt eas de voluntate vestra.

Explicite liber iudicum **I**ncipit liber Ruth. **C**apitulum. j. **I**n diebus vnus iudicis quādo iudices perant: facta est fames in terra

stis eis: quasi tēpore culpemini qd sic exponit hebrei. **M**iseremini eoz vt possint reparare tribū per generationē. **N**ō em̄ cepim⁹ viro vxorem suā. i. cuilibet viro vxorem sibi copulandā. **I**n bello contra viros tabes: s̄ deficiunt ducēte. **R**ec vos dedistis eis. quasi tēpore culpemini. i. non potest vobis imponi culpa trasgressio nis iuramēti. **E**x tēpore quo acceperūt eas. s. post tēpus iuramenti vestri quia nō dedistis eis. nec plus iuraueratis. s. nisi qz nō daretis eis contra qz nō fecistis: quia nō ceperūt eas de voluntate vestra.

Liber Iudicum finit.

Postilla super librum Ruth Incipit Capitulum primum.

In diebus vnus iudicis. **H**ic cōsequēter ponit tertius casus. s. ip̄ius Ruth z diuidit in quatuor partes: quia primo describit ip̄i Ruth

cōuersio gratiosa. **S**ecundo est cōuersio virtuosa tercio cōuentio legalis: quarto copulatio matrimonialis. **P**artes incipiūt i quattuor capitulis hui⁹ hystorie. **P**rima ad huc in duas: qz primo describit cōuersionis occasio: sc̄do ip̄a cōuersio: ibi. **C**ū dixit noemi. occasio aut̄ cōuersionis ruth ad iudaismum fuit eo qz fuit desponsata filio elimelech iudeo peregrinanti in terra moab. **E**t ideo primo describitur elimelech peregrinatio. secundo ip̄ius Ruth desponsatio. ibi. **Q**ui acceperūt. **C**irca p̄mū p̄io describitur tempus. peregrinationis huius cum dicit. **I**n diebus vnus iudicis. quis autem hic fuerit varie dicitur. dicit em̄ magister in hystorijs z alij expositores alij qz iste iudex fuit Heli qui cum hoc vsurpauit sibi sacerdotiū: quia nō fuit de eleazar sed de itamar. **L**icit

quod istud scdm dictu sit veru qtu ad h q heli non fuit de Eleazar sed de itamar no tn videt veru q sibi usurpavit sacerdotiu. qz. j. Reg. ij. ca. dicit ipsi heli in psona dñi. Jo- quēs locutus sum q dom^o tua z domus patris tui ministraret in cōspectu meo in sempiternū zc. Ex quo videt q illud sacerdotiu habuit ex ordinatione divina. vt dicit ibid plenus. Prīmū eti am dcm nō videt verum. videlicet q peregrinatio elimelech q hic describit ptegit tpe heli. qz a principio quo incepit iudicare isrl vsq ad pncipiū regni dō fluxerūt tm. lxxx. anni pnt fuit declaratu supra. Iudicū. xj. cap. In isto igi tpe opoz tuit fm istud dictuz q peregrinatio elimelech fuerit z q booz de ruth obed genuerit. z obed esse. z esse dauid. z vita ipsi dauid vsq ad pncipiū regni sui qd nō videt verū. primo qz de isto tempore fluxerūt vndecim anni ad minus ante natiuitatē obed. vcz decem anni quib^o noemi mansit in regiōe

moab. vt hē in hoc ca. z vnus annus añ natiuitatē obed. qz dato q booz statim accepit Ruth p^o aduentū ei^o in bethleem cū noemi. tñ anteq natus fuisset. de ea obed tran- sūisset annus vndecim^o tot^o vel saltē fere. Tē dauid vixit xxx. annis anteq cepit regnare. vt hē. ij. Re. v. Tē esse p^o dauid iā erat senex qñ genuit dauid. vt v^o. qz habuit sex filios ante eū. vt hē. j. Reg. xvj. z primo Paralipo. ij. z sic habuit. xxxix. annos ad minus vt videt qñ genuit dauid hoc etiā p^o ex hoc qd d^o. j. Regū. xvij. q erat senex z gran- deu^o z iā emerite militie. qñ dō adhuc adolescēs missus fuit ab ipso ad visitandū fratres suos. Si autem isti anni simul cōiungant faciant annos. lxxx. z sic nō remanet ali- qd ipsvite ipi^o obed quousq possit generasse ipz esse po- sito etiā cū hoc q elimelech a p^o anno heli cepisset pere- grinari. ppter qd nō v^o verū q hystoria ruth fuerit tpe heli sed ante. Et iō aliter dicunt hebrei z mel^o vt videt q iste iudex fuit abessan. de quo dictū fuit Iudicū. xij. qui fuit ante heli. xlviij. annis. vt patuit ex dicti supra Iudicū. xj. Dicunt etiā hebrei q iste abessan z booz est idēz homo bi- nomius tñ. oportet tñ dicere fm istaz viam q peregrina- tio elimelech inceperat anteq booz inciperet iudicare. qz iudicauit pplm septē ānis tm. z noemi fuit in regiōe mo- ab decez ānis. vt d^o. j. eo. ca. z booz accepit Ruth post. ve- runtū illa peregrinatio p reditū noemi fuit terminata sub abessan qui est idē qd booz fm hebreos. iō dicit hoc fuis- se tpe eius. qz res a fine denominat z qz ista hystoria h po- nitur ad oñdendū quō dauid rex descendit de booz. vt p^o in fine. b^o Facta est zc. propter ppli peccata. c^o Ab- ijtq homo de bethleem zc. causa hui^o peregrinationis va- ria assignatur. dicit enim hiero. sup quartum caplm Pa- ralyo. q tūc temporis sol stetit p aliquod spaciū immo- bilis ad terrendū homines. vt sic retraherentur ab enor- mib^o peccatis qb^o erāt inuoluti. qd non fecerūt. ppter qd tanta fames facta est in terra illa q elimelech qui erat de nobiliozib^o z potentiozib^o ciuitatis bethleem fuit coact^o

ire ad terras extraneas ad quērendū victū suū. Hebrei autē dicunt q ppter famem in illa terra accidentē multi pau- peres recurrerūt ad elimelech quia erat diues z potens. z propter auariciā suā durū erat et dare ppter qd ad euitan- dum importunitates eozuz exiit de terra israhel cum bo-

nis mobilib^o q habe- bat. z qz ex mala cā exiit ibidem mor- tuus fuit cum filiis suis z depauperat^o. Cetera patent in li- tera

sua de regione moabitide e^o Audierat enim q resperis- set dominus populū suuz z dedisset eis escas Egres- sa est itaqz de loco pegrina- tionis sue cū vtraqz nuru: z iam in via reuertendi po- sita in terrā iuda: dixit ad eas. Ite in domū mris ve- stre. Faciat vobiscum dñs miam sicut fecistis cū mor- tuis z mecū Bet vobis in- uenire reqez in domib^o vi- roz qz sortiture estis. Et osculata est eas. Que ele- uata voce flere ceperunt z dicere. Decuz p gemus ad- populū tuū. Quib^o illa respondit Reuertimini si- lie mi. Cur venistis mecuz i^o Num vltra habeo filios i^o ytero meo vt viros ex me

qz ad heli. z iō si abessan fuit idem q booz. vt dicunt he- brei. impossibile est q Ruth fuerit filia eglon quē interfe- cit aioth. quia adhuc erat satis iuuenis z apta ad prolem quando fuit coniuncta ipsi booz. Item si booz fuit alter ab ipso abessan ita q hystoria Ruth accidit tēpore heli vt dicunt aliqui. multo magis impossibile est q ipa ruth fu- it filia pdicti eglon. quia multo plures anni fuerunt vsq ad heli q vsq ad abessan. vt declaratum fuit. Iud. xj. et ideo si aliquis velt dicere q ruth fuit filia eglon regl mo- ab. oportet consequenter dicere q iste eglon fuerit aliuz ab illo quem interfecit aioth z longe posterior ipso e tamē adhuc hoc non videtur conuenienter dictum fm dicta hebreozum z catholicorum. quia fm hieronymum elime- lech iuit pauper ad regionem moab. z fm hebreos. licet iuerit diues. tamen fuit ibi depauperatus. vt dictum est supra. z hoc videtur ex eo quod dicitur infra eodem capi- tulo. q noemi redijt de terra moab vacua. scilicet sine vi- ro filijs z dinitijs non est autez verisimile q rex moab de- disse filiam suam vxorem viro pauperi et extraneo et si post dationem depauperatus fuisset vir eius non est veri- simile q permisisset eam recedere de terra sua ita paupe- rem. q indigeret colligere spicas in agro sicut dicitur de ruth sequenti cap. z ideo magis videt q ipsa ruth fue- rit de humili pgenie. Sequitur.

e^o Audierat em zc. z ideo fame recedente de terra sua me- litus poterat ad eam redire. f^o Ite in domum matris zc. Hoc dixerat quia patres ea- rum erant mortui. vel quia mulieres sunt magis familia- res matribus suis q patribus. g^o Que eleuata voce zc. Ex quo p^o q noemi valde bene- se habuerat ad nurus suas. h^o Num vltra habeo zc. pceptum enī erat in lege deu- tero. xxv. q si aliquis moriretur sine herede relicta vxore frater eius acciperet eam ad suscitandum semen fratri de- functo. Cetera patent in litera.

Qui acceperūt. Hic cōsequenter de scribitur ipsius ruth desponsatio. dicunt autem hebrei z etiā aliq catholici. q ista ruth fuit filia eglon regis moab. sed hoc videtur falsum quia a tempore aioth qui interfecit Eglon. vt habet Iudicū. iij. fluxerūt anni ducerēti. xxxij. vsq ad abes- san. vt dclaratū fuit Iud. xj. Et mltō plu- res anni fuerunt vs-

Cui dixit noemi. **D**ic p̄r describit ipsius ruth cōuer-
sio. que noluit reuerti sicut altera h̄ ire ad terrā israel cuz
socrū suā z conuerti ad cultū dei vni⁹ gentilitate relicta
p̄pter quod dixit. **K** **D**e aduerseris mihi zc. reuertēdo
ad cultū idolorū. **L** **Q**uocūq; prexeris zc. **D**ic dicit he

brei q̄ volentib⁹ cō-
uerti ad indaismum
dicenda sunt grauita
legis. s̄z p̄r. sicut vo-
lentib⁹ ingredit⁹ reli-
gionē explicāda sūt
difficilia illi⁹ religio-
nis. **D**icūt igit⁹ q̄ no-
emi videns ruth vel-
le cōuerti ad indaismū
dixit sibi aliqua
onera legis z primo
dixit ei q̄ nō erat li-
citu⁹ iud eis ire extra
terrā isrl nisi ex cau-
sa magne necessitatē
z tūc ruth ei r̄ndit.

Quocūq; prexe-
ris p̄gam. z nō alibi
Itē dixit ei **N**ō ē no-
bis licitū q̄ mlier sit
sola cū viro nisi fue-
rit marit⁹. **E**t ruth
respōdit. **M** **U**bi
morata fueris zc. no-
lens esse sine te cū a-
liquo viro. **I**terū di-
xit p̄p̄s hebreoz est
subiectus legis one-
ribus in qua sūt sex-
centa z. xiiij. p̄cepta.
Tunc respondit

Popul⁹ tuus zc.
q. d. volo subdi legi
ipsi⁹. **I**terū dixit p̄o-
hibitu⁹ ē nobis cole-
re deos alienos. z ip-
sa r̄ndit. **D**eus
tuus de⁹ mens. q. d.
aliū nolo colere. **I**te-
rū dixit ei. transgres-
soribus legis nostre
in dineris casib⁹ im-
pōitur pena quadru-
plicitis mortis. s. lap-
dationis. cōbustiois
strangulatiois in su-
spensione. z occisio-
nis gladio. vt p̄z in
exodo. z deuterio. et

tunc ruth r̄ndit p̄
Que te terra suscepit morientē in ea
moriar. q. d. parata sum suscipere penā cuiuscūq; mori
si meruero sicut tu. **Q**uidens igit⁹ noemi zc. qz qñ ali-
quis h̄z firmā voluntatē transeundi ad legē diuinā vel re-
ligionē nō est impediend⁹. seu refutandus. **C**etera patēt
vsq; ibi. **D**icebantq; mulieres. **H**ec est illa noemi. s̄z
expositorēs nostros legitur dep̄ssue z est verbum cōgan-
dēdū de reditu noemi. s̄m hebreos v̄o interrogatiue. z est
verbus admirandū q̄si dicat. **H**ec est illa noemi q̄ recessit
cum curru z equis z diuinis. z modo reuertit paup̄ z pe-
ditando. qz exiit terrā isrl. de mala causa. vt dictū est s̄m
opinionē hebreoz. z huic p̄sonat q̄ sequit. **E**gressa
sum plena filijs z diuitijs. z vacuā me reduxit dñs z in b̄
cōstitetur penā sibi inflictā a dño p̄ pctō sui exit⁹ de terra
isrl ex mala cā. vt. s̄. dicitū ē. s̄m opinionē hebreoz.

Capitulum. ij.

Sperare possitis. **R**euerti-
mini filie mi z abite. **I**am
em̄ senectute confecta sum
nec capta vinculo cōiugali
Etiam si possem hac nocte
cōcipere z parere filios: si
eos expectare vektis do-
nec crescāt z annos puber-
tatis impleant. ante eritis
vetule q̄ nubatis. **N**olite
queso filie mi facere h̄. q̄a
v̄ra angustia magis me p̄-
mit. z egressa est man⁹ dñi
p̄tra me **E**leuata igit⁹ voce
rursū flere ceperūt **O**rpha
osculata est socrū ac reuer-
sa est. **R**uth adhesit socrū
sue. **C**ui dixit **N**oemi. **E**n
reuersa est cognata tua ad
p̄p̄m suū z ad deos suos:
vade cum ea. **Q**ue r̄ndit.

Ne aduerseris mihi vt re-
linquā te z abeā. **Q**uocū-
q; em̄ prexeris p̄gā: z vbi
morata fueris z ego parif
morabor. **P**opul⁹ tu⁹ po-
pul⁹ me⁹. z deus tu⁹ deus
p̄ me⁹. **Q**ue te terra suscepe-
rit morientē: in ea moriar
ibiq; locum suscipiā sepul-
ture **H**ec mihi faciat deus
z h̄ addat si nō sola mors
me z te sepauerit. **Q**uidēs
ḡ noemi q̄ obstinato ruth
animo decreuisset secum p̄-
gere. aduersari noluit. nec
ad suos vltra reditum per-

suadere. **P**rofecteq; sunt
simul z venerunt betbleez
Quibus urbem ingressis
velox apud cunctos fama
percrebuit. dicebātq; mu-
lieres. **H**ec est illa noemi.
Quib⁹ ait. **M**e vocet⁹ me
noemi. i. pulcrā. sed voca-
te me mara. i. amarā. quia
amaritudie valde repleuit
me omnipotens. **E**gressa
sum plena: z vacuā redu-
xit me dñs. **C**ur ergo voca-
u⁹ me noemi: quā domin⁹
humiliauit z afflixit omni-
potens. **V**enit ergo noe-
mi cum ruth mobitade nu-
ru sua de terra pegrinatio-
nis sue: ac reuersa est in be-
thleem quando primū or-
dea metebantur.

Rat aut. **D**ic p̄r describit ipsi⁹ ruth conuersatio
virtuosa. z qz humilitas est fundamentū oim v̄tu-
tū. iō circa eā primo describit humilitatis virtus
secūdo honestatis dec⁹. ibi. **A**ccidit aut. tertio gratitudo
in beneficijs. ibi. **Q**ue cadens in faciē suā. quarto sollici-
tudo i exercitijs. ibi.

Collegit ergo. **H**ū-
litas aut eius appa-
ret in hoc q̄ obtulit
se ad colligendū sp̄i-
cas in agro de volū-
tate z licentia socr⁹
sue. p̄mittit tñ h̄ no-
men ipsi⁹ booz eo q̄
ager in quo collegit
erat ipsi⁹ q̄ etiā erat
de cognatione mari-
ti sui defuncti. z hoc
est qd̄ d̄r. **E**rat
āt viro elimelech cō-
sanguine⁹. **D**icūt he-
brei q̄ elimelech so-
cer ruth z salmon p̄r
booz fuerūt fratres.
z sic marit⁹ ruth et
booz erant cōsangu-
nei germani. **S**z p̄r
mū dictū videt falsū
quia salmon qui ge-
nuit booz de raab fu-
it tempore iosuez ac-
cepit vxorē raab p̄
destructionem vrbis
hiericho. qz tūc fuit
copulata p̄p̄o isrl.
vt b̄r iosue. vi. hoc
aut fuit circa princi-
piū ducat⁹ iosue. **P**
principio vero ducā-
tus ei⁹ vsq; ad abes-
san. quē hebrei dicūt
eē ipm booz s̄uxerūt
anni. cclxxij. **E**t mul-
toplures fluxerūt vs-
q; ad heli. z iō si fm̄
opionē hebreoz di-
cat q̄ booz abessan
idē hō fuit. impossi-
bile v̄ q̄ elimelech
fuerit frat salmon qz
ruth vxor maalon si-
lij elimelech adhuc
erat iuuenis. vt s̄at
p̄z ex sequētib⁹. qñ
fuit copulata mat̄ri

Capitulum. ij.
Rat aut viro elime-
lech cōsanguine⁹ hō
potens z magnarū opū no-
mine booz. **D**ixitq; **R**uth
moabitis ad socrū suam.
Si iubes vadam in agruz
z colligaz spicas que fuge-
runt man⁹ metētū. vbi cun-
q; elemēt⁹ in me patrifami-
lias repperero gratiā **C**ui
illa r̄ndit. **E**lade filia mi.
Abijt itaq; et colligebat
spicas post terga metenti-
um. **A**ccidit aut vt ager il-

monio ipsi booz adhuc potenti generare. z adhuc magis
impossibile ē si dicat q̄ booz fuit tpe belī q̄ postea p̄ mul-
tos annos iudicauit. p̄pter qd̄ dicūt doctores nostri z be-
ne. vt videtur q̄ tres fuerunt booz sibi succedentes. quoz
primus fuit auus. secundus filius z terci⁹ nepos. primus
fuit filius salmon quē genuit de raab. z tercius fuit iste
qui genuit obed ex ruth. z hoc idem dixit super **M**ath. i.
caplo. vbi isti tres sub vno nomine comprehenduntur. n̄
quia comprehenduntur eodem modo in fine huius libi
sub vno nomine. tum quia matheus euangelista genealo-
giā saluatoris in tribus quaterdenis voluit describere.
vt ibides dicitur in quo aut gradu vltimus booz attinge-
bat ipsi elimelech z filio eius maalon postea dicitur. **C**
etera patent in littera. **A**ccidit autem. **D**ic describit
ipsius ruth honestatis decus quod p̄cepit booz veniens
ad meliores suos. vnde subditur.

Ruth

Dixitq; booz su-
ueni qui messorib; p-
erat rē. fm q; dicunt
hebrei rē satis appa-
ret ex textu Booz iā
erat hō puecte eta-
tis rē honorabilis ra-
tione scientie rē virtu-
tis. rē ideo nō ēverisī
mīle q; q̄reret de ali-
qua iuuenula mu-
liere q̄ esset nisi ratō
ne honestatis singu-
laris quā in ea vide-
ret. rē ideo dicunt he-
brei q; spicas stātes
post mēsores colli-
gebat stādo. iacē-
tes aut colligebat se-
dendo ne inclinādo
se ad colligendū ve-
stes sue eleuarent a
parte posteriori rē ps
aliqua tibiariū suarū
discoopta appareret
rē iō booz videns ei
bonestātē mor; fuit
ad q̄rendū q̄ esset. rē
ad faciendū sibi gra-
tiā dicēs ei qd seq̄t.
Audi filia. rē p3
lra. p3 etiā q; erat iu-
uenula respectu ip̄i
us. q; vocauit eā fili-
am. **Q**ue cadēs
rē. **H**ic cōmēdamr
ruth de gratitudine
q; ip̄i booz de bene-
ficijs oblati. l3 nō es-
sent multuz magna
valde fuit regratia-
ta. Et p3 lra vsq; sibi.
Que nō sū rē. **I**n
heb; hī ancillarū tua-
rū. quasi diceret. nō
sum tanti valoris si-
cut minima ancilla
tua. rē iō maiorē gra-
tiā inuenit apd ip̄m
booz. vnde subditur.
Dixitq; ad eam
booz rē. i. cibuz para-
tū de domo mea cū
famulis meis.
Et intinge buc-
cellā tuā i aceto. ace-
tum est multū refri-
gerat. rē iō in calidis
regionib; cuiusmōi
est terra; israel vtunē
acetō maxie tpe cali-
do. cuiusmodi ē tps
messōis. **E**t cō-
gessit polentā sibi. i.
ipsa ruth pparauit si-
bi cibū fm translati-
onē nostrā. **I**n heb.
hī. **P**rouexit ei gra-
natā. i. cibum factū
de granis nouis quē
b manu sua dedit bo-

le haberet dominum nomi-
ne booz: qui erat de cogna-
tione elimelech. **E**t ecce ip-
se veniebat de bethleem di-
xitq; messorib;. **D**ominus
vobiscum. **Q**ui responde-
runt **B**enedicat tibi domi-
nus. **D**ixitq; booz iuueni
qui messorib; preerat. **C**uius
est hec puella. **C**ui re-
spondit: **H**ec est moabitide
que venit cum noemi de re-
gione moabitide: rē roga-
uit vt spicas colligeret re-
manentes: sequens mēso-
rū vestigia. **E**t de mane vs-
q; nūc stat i agro rē nec ad
momētū qdē domū reuer-
sa est. **E**t ait booz ad ruth
Audi filia. **N**e vadas i al-
terū agrū ad colligendum
nec recedas ab hoc loco s; i-
ngere puellis meis: rē vbi
messuerint sequere. **M**an-
dauit enim pueris meis vt
nemo molestus sit tibi sed
etia; si sitieris vade ad sar-
cinulas rē bibe aquas de q̄-
bus rē pueri mei bibūt. que
cadens in faciē suā. et ado-
rans super terram dixit ad
eum. **U**nde mihi hoc vt i-
uenirem gratiam ante oculo-
s tuos rē nosse me digna-
reris peregrinam mulierē
Cui ille respondit. **N**unci-
ata sūt mihi omnia que fe-
ceris socrui tue post mor-
tem viri tui: rē q; reliqueris
parentes tuos rē terram in
qua nata es rē veneris ad
populum quem antea ne-
sciebas. **R**eddat tibi dñs
pro opere tuo rē plenā mer-
cedem recipias a domino
deo israel ad quem venisti
rē sub cui; confugisti alas.
Que ait. **I**nueni gratiam
apud oculos tuos domie-
mi. qui consolatus es me.
rē locutus es ad cor ancille
tueque nō sum similis vni-
us puellarū tuarū. **D**ixitq;
ad eam booz **Q**uando ho-
ra vescendi fuerit veni buc-
cellam tuam in aceto.
Sedit itaq; ad messorum

latus rē congesit polentā
sibi. comeditq; rē saturata
est. rē tulit reliquias. **A**tq;
inde surrexit vt spicas ex
more colligeret. **P**recepit
autē booz pueris suis di-
cens. **E**tiam si vobiscum
metere voluerit ne probi-
beatis eam. rē de vestris q̄-
q; manipulis projicite de
industria rē remanere per-
mittite vt absq; rubore col-
ligat rē colligentem nemo
corripiat. **C**ollegit ergo in
agro vsq; ad vespērā. et q̄
colligerat virga cedens et
excutiēs iuenit ordei quasi
ephi mensurā. i. tres modi-
os quos portans reuersa
est in ciuitatem. rē ostendit
socrui sue. **I**n super protu-
lit rē dedit ei d reliquijs ci-
bi sui quo saturata fuerat.
Dixitq; ei socr; sua. **U**bi
hodie collegisti. **E**t vbi fe-
cisti opus. **S**it benedictus
qui misert; est tui. **I**ndica-
uitq; ei apud quē esset ope-
rata. rē nomen dixit viri q;
booz vocaretur. **C**ui respō-
dit noemi **B**enedictus sit
a domino quoniam eandē
gratiam quam prebuerat
vuis: seruauit rē mortuis
Rursum ait. **P**ropinquus
noster est homo. **E**t ruth h
quoc; iquit precepit mihi
vt tamdiu messoribus ei;
iungerer: donec omnes se-
getes meterentur. **C**ui di-
xit socrus. **M**elius est si-
lia mi vt cum puellis eius
ereas ad metendū ne in a-
lieno agro quispiā resistat
tibi. **I**uncta est itaq; puel-
lis booz: rē tamdiu cuz eis
messuit donec ordea rē triti-
cum in horreis cōderētur.

Caplm. iij.

Postq; autem reuer-
sa est ad socrum su-
am audiuit ab ea. **F**ilia
mi queram tibi requiem rē
prouidebo vt bene sit tibi.
Boos iste cuius puellis i
agro iuncta es propinquus

os ip̄i ruth: vt dicitur
hebrei. **C**etera patēt
in lra. **K** Collegit
q; rē. **H**ic p̄r descri-
bitur sollicitudo ip̄i
us ruth i ope p quo
venerat de volunta-
te socrus sue. cū dicit
tur. **C**ollegit ergo in
agro vsq; ad vespērā
rē. qd aut subdit in
tres modios nō ē in
hebreo s; loco eius
habetur ordeoz. q; i
uenit ephi ordei in h
qd collegerat. **C**ui;
in quātitatē sit hec
mensura ephi dicitur
fuit **E**xod. xvj. **G**o-
mor enī est decima
pars ephi et gomoz
manne sufficiebat
vna die p vna psona
vt ibidem dicitur.
Iuncta est itaq; rē.
i. ancillis cetera pa-
tent in lra.

Caplm. iij.

Postq; autē.
Hic conse-
quenter describitur
circa ipsam ruth cō-
uentio legalis. quā
p3 legē que habetur
deuter. xxv. de susci-
tatione feminis de-
functi. ipsa rēquisiuit
booz rē matrimonio
de cōsilio socrus sue
rē ideo circa hoc pri-
mo ponitur socrus
consultatō. secundo
nurus obtempera-
tio. tercio ip̄i booz
rationabilis rēfio. se-
cunda ibi. **Q**ue re-
spondit. tercia ibi.
Et ille. **C**irca primā
dicitur.

Postq; autē re-
uersa est ad socrum
suam. scilicet de mes-
sionibus quarum tē-
pore fuit coniuncta
puellis Booz vt di-
ctam est supra. ij. ca-
pulo in fine.

Queram tibi re-
quiem. id est mari-
monium bonuz ita
q; non oporteat te la-
borare p victu.

Et prouidebo vt
bene sit tibi. haben-
do proles quod ma-
xime desiderant mu-
lieres.

O Et hac nocte area ordei ventilat. i. festu faciat p venti-
latione. Discunt enim aliq q mos erat antiquoru in venti-
latione messis facere conuiu messoribz z dormire de no-
cte in area. **Ra.** Sal. dicit hic q in illo tpe erant multi la-
trones in terra. z io booz iuit illuc ad dormiendū. vt in p-
sentia ei melius cu
stodiret p famulos
suos granū ventila-
tū z vtrunq potuit
esse in causa.

Auare igitur. hoc
dixit sibi ad h q bo-
oz magis inclinaret
ad desponsandū eā.

Non videat ho-
mo. i. ipse booz.

Donec esum po-
tūq finierit. hoc di-
xit. quia tunc magis
promi sunt homines
ad cōtrahendū z cō-
summādū matrimo-
niū. Dicunt hic aliq
q ista noemi nō pec-
cauit qz p legē matri-
monij qrebat susci-
tationē seminis de-
functi. Priū tū magis
videat. tū qz mod⁹ q-
redī nō erat bon⁹. i.
in occulto. tū qz etiā
erat ali⁹ ppinquior
ipso booz. vt. j. h. q
debebat prius reqri
aliter fuisset sibi scā
iniuria. nisi volunta-
rie suo iuri cessisset:
ppter qd booz dixit
ipsi ruth. q factuz ce-
laret ipa aut ruth fu-
it totaliter excusata.
qz erat de nouo con-
uersa ad iudaismuz
z nesciebat o lege re-
quirendi matrimo-
niū. nec de modo. ni-
si qstū sua socrus do-
cebat eā. **h** Que
rūdīt. **D**ic pnr descri-
bitur ipius ruth obtpatio. qz fecit oia q sibi soci⁹ dixerat
credens se in omnib⁹ bene agere. Et pz lra vsqz ibi.

Expauit hō. dicit **Ra.** fa. q timuit ne eēt malign⁹ spīrit-
tus. q in corpore assumptio esset ad pedes eius vel forsitā
timuit de latronib⁹ z conturbat⁹ ē. In hebreo habet. Et
tenuit vel amplexatus est. qz extendit manū suā. z terigit
caput ipsius ruth. z p hoc cognouit q esset mulier. qz mu-
lieres habent capita aliter parata z tecta qz viri. io subdit
h Viditqz mulierē. i. cognouit p tactū. qz de nocte nō po-
terat cognoscere p visum. s. noie visus designant aliqn a-
lij sicut **Exo.** xx. dicit. Cunct⁹ aut popul⁹ videbat voces
id ē audiebat. tū booz adhuc nesciebat q eēt mulier dter-
minate. io qstuit. **h** Que es. **h** Illaqz rūdīt. Ego sū ruth
zē. p hoc requirebat desponsationē. **D**ic ei erat mod⁹ tūc
tpis. q sponsus pstrahens sponsalia ponebat extremū ve-
stis sue sup sponsā. Alij aut dicunt q cū hoc curialitē pete-
bat psumatōnē matrimonij fm q erat edocta a socru sua
ppter qd booz habuit eā totaliter excusata. Dicunt em̄ he-
brei q ruth dixit prius ipsi booz. fm q eā soci⁹ docuerat.
socrus mea z ego necesse habem⁹ vendere hereditatē q fu-
it elimelech z filiorū eius. tu es ppinquus ad quē p̄inet
redemptio. vt hī **Leui.** xxv. z io accipe hereditatē. z me p

o noster est. z hac nocte are-
e am ordei ventilat. **A**uare
igitur z yngere. z induere
cultioribus vestimentis z
f descende in areas. **N**on te
s videat homo. donec esum
potumqz finierit. **Q**uando
autem ierit ad dormiendū
nota locum in quo dormi-
at. **V**enientqz z discoope-
ries pallium quo operitur
a parte pedum z proicies
te z ibi iacebis. **I**pse autē
dicet tibi quid agere debe-
bas. **Q**ue respondit. **Q**uic-
quid preceperis faciā. **B**e-
scenditqz in aream: et fecit
omnia que sibi imperaue-
rat socrus. **C**unqz come-
disset booz et bibisset: z fa-
ctus esset hilarior: issetqz
ad dormienduz iuxta acer-
uum manipulorum: venit
abscondite et discooperto
a pedibus eius pallio se p-
iecit. **E**t ecce nocte iaz me-
i dia expauit homo z con-
turbatus est. viditqz muli-
erem iacentem ad pedes
i suos. z ait illi. **Q**ue es. **I**l-
laqz respondit. **E**go sum
ruth ancilla tua. **E**xpande

ere. de matrimonio tibi affuturo.
Scit em̄ omnis populus. quasi diceret ex fama boni-
tatis tue parat⁹ essem te accipere. s. nō possum hoc licite
absqz ppinquioris cessione. io subdit.
Est alius me ppinquior. **I**ste ppinquior est em̄ nomē
non exprimitur. eo q noluit suscitare semen fratri suo de-
functo ppter quod fuit indignus nominari. **E**limelech
enim maritus noemi. z pater istius booz fuerunt fratres
z sic vno gradu alter precedebat eum.
Dormi vsqz mane. dormiuit itaqz. z in hoc patet con-
tinētia vtriusqz.
Surrexit itaqz. **H**ic psequēter describitur ipius ruth
curialis recessus seu emissio. z primo ex parte ipius ruth
z hoc cum subditur.
Inteqz homines se cognoscerent mutuo. nolecat em̄
ab omnibus videri in illo egressu ne mala suspicio de ipa
z booz haberetur. **S**cdo ex parte ipius booz qz monuit
eam de fama vtriusqz seruanda dicens. **C**auē ne qd
nouerit zē. z qz noluit eam redire vacuum. io subditur.
Mensus est sex modios ordei. **I**n hebreo habet. **S**ex
ordea. id est sex mensuras ordei. sed cuius quantitas fu-
erit non exprimitur. tamē ex cū constantia textus habe-

pallium tuum super famu-
mlam tuam quia propinqu⁹
es. **E**t ille. **B**enedicta in
p quit es a domino filia: et
p priorez misericordiam po-
q steroze superasti. quia nō
es secuta iuuenes paupe-
r res siue diuites. **N**oli er-
go metuere. sed quicquid
dixeris mihi faciam tibi.
s **S**cit em̄ omnis populus
qui habitat itra portas vr-
bis mee mulierē te esse vir-
tutis. **N**ec abnuo me pro-
t pinquum. sed est alius me
ppinquior. **Q**uiesce hac no-
cte. z facto mane si te volu-
erit ppinqtatis iure retine-
re bene res acta est. sin aut
ille noluerit. ego te absqz
vlla dubitatioe suscipiā vi-
uit dominus. **D**ormi vsqz
mane. **D**ormiuit itaqz ad
pedes ei⁹ vsqz ad noctē ab-
scessuz. **S**urrexit itaqz an-
teqz homies se pgnoscerēt
mutuo. z dixit booz. **C**auē
ne quis nouerit q huc ve-
nerit. **E**t rursū: expande in
quit palliū tuū quo opiris
z tene vtraqz manu. **Q**ua
extēdēte z tenēte; mensus

consequens in vxore ad suscitandū nomen defuncti in he-
reditate sua z sic dixit. **m** Quia ppinquus es. ad quē
spectat redemptio hereditatis z suscitatio seminis fm du-
plicē legem palligatā z hoc dictum consonat ei qd sequē-
ti ca. booz dixit. **P**artē agri vendidit noemi. **n** Et ille
Hic pnr ponit ipst⁹
booz rōabilis rōtio.
z secūdo curial⁹ emis-
sio. ibi. **S**urrexit ita-
qz. **C**irca primū dicit
tur.
Benedicta in-
quit es zē. et in hoc
ostēdit q ipsa erat si-
ne culpa rōne predi-
cta. z cum hoc ostēd-
it eius affectuz bo-
nuz dicens. **p** Et
p priorez misericordiaz
zē priorez misericor-
diā vocat. qz bñ se ha-
buerat ad virū suuz
viventē. z ad socruz
suam sicut audierat
booz a narrantibus
vt pz. s. ij. ca. **S**ecun-
dā aut vocat bonuz
affectū quē habebat
ad suscitandū nomē
defuncti per matri-
monium. z hec voca-
tur maior prima. qz
maior misericordia
est bene se habere ad
aliquem post mortē
eius quando nō po-
test se iuuare. qz dūz
adhuc viuūt. z q ipa
ruth moueret amo-
re pzois z non libi-
dinis ostendit dices
q **Q**uia non es se-
cuta iuuenes. querē
do eis coniungi in
matrimonio. sed me
senem. in cuius co-
pula non ē talis de-
lectatio.
Noli ergo metu-

ere. de matrimonio tibi affuturo.
Scit em̄ omnis populus. quasi diceret ex fama boni-
tatis tue parat⁹ essem te accipere. s. nō possum hoc licite
absqz ppinquioris cessione. io subdit.
Est alius me ppinquior. **I**ste ppinquior est em̄ nomē
non exprimitur. eo q noluit suscitare semen fratri suo de-
functo ppter quod fuit indignus nominari. **E**limelech
enim maritus noemi. z pater istius booz fuerunt fratres
z sic vno gradu alter precedebat eum.
Dormi vsqz mane. dormiuit itaqz. z in hoc patet con-
tinētia vtriusqz.
Surrexit itaqz. **H**ic psequēter describitur ipius ruth
curialis recessus seu emissio. z primo ex parte ipius ruth
z hoc cum subditur.
Inteqz homines se cognoscerent mutuo. nolecat em̄
ab omnibus videri in illo egressu ne mala suspicio de ipa
z booz haberetur. **S**cdo ex parte ipius booz qz monuit
eam de fama vtriusqz seruanda dicens. **C**auē ne qd
nouerit zē. z qz noluit eam redire vacuum. io subditur.
Mensus est sex modios ordei. **I**n hebreo habet. **S**ex
ordea. id est sex mensuras ordei. sed cuius quantitas fu-
erit non exprimitur. tamē ex cū constantia textus habe-

ere. de matrimonio tibi affuturo.
Scit em̄ omnis populus. quasi diceret ex fama boni-
tatis tue parat⁹ essem te accipere. s. nō possum hoc licite
absqz ppinquioris cessione. io subdit.
Est alius me ppinquior. **I**ste ppinquior est em̄ nomē
non exprimitur. eo q noluit suscitare semen fratri suo de-
functo ppter quod fuit indignus nominari. **E**limelech
enim maritus noemi. z pater istius booz fuerunt fratres
z sic vno gradu alter precedebat eum.
Dormi vsqz mane. dormiuit itaqz. z in hoc patet con-
tinētia vtriusqz.
Surrexit itaqz. **H**ic psequēter describitur ipius ruth
curialis recessus seu emissio. z primo ex parte ipius ruth
z hoc cum subditur.
Inteqz homines se cognoscerent mutuo. nolecat em̄
ab omnibus videri in illo egressu ne mala suspicio de ipa
z booz haberetur. **S**cdo ex parte ipius booz qz monuit
eam de fama vtriusqz seruanda dicens. **C**auē ne qd
nouerit zē. z qz noluit eam redire vacuum. io subditur.
Mensus est sex modios ordei. **I**n hebreo habet. **S**ex
ordea. id est sex mensuras ordei. sed cuius quantitas fu-
erit non exprimitur. tamē ex cū constantia textus habe-

ere. de matrimonio tibi affuturo.
Scit em̄ omnis populus. quasi diceret ex fama boni-
tatis tue parat⁹ essem te accipere. s. nō possum hoc licite
absqz ppinquioris cessione. io subdit.
Est alius me ppinquior. **I**ste ppinquior est em̄ nomē
non exprimitur. eo q noluit suscitare semen fratri suo de-
functo ppter quod fuit indignus nominari. **E**limelech
enim maritus noemi. z pater istius booz fuerunt fratres
z sic vno gradu alter precedebat eum.
Dormi vsqz mane. dormiuit itaqz. z in hoc patet con-
tinētia vtriusqz.
Surrexit itaqz. **H**ic psequēter describitur ipius ruth
curialis recessus seu emissio. z primo ex parte ipius ruth
z hoc cum subditur.
Inteqz homines se cognoscerent mutuo. nolecat em̄
ab omnibus videri in illo egressu ne mala suspicio de ipa
z booz haberetur. **S**cdo ex parte ipius booz qz monuit
eam de fama vtriusqz seruanda dicens. **C**auē ne qd
nouerit zē. z qz noluit eam redire vacuum. io subditur.
Mensus est sex modios ordei. **I**n hebreo habet. **S**ex
ordea. id est sex mensuras ordei. sed cuius quantitas fu-
erit non exprimitur. tamē ex cū constantia textus habe-

ere. de matrimonio tibi affuturo.
Scit em̄ omnis populus. quasi diceret ex fama boni-
tatis tue parat⁹ essem te accipere. s. nō possum hoc licite
absqz ppinquioris cessione. io subdit.
Est alius me ppinquior. **I**ste ppinquior est em̄ nomē
non exprimitur. eo q noluit suscitare semen fratri suo de-
functo ppter quod fuit indignus nominari. **E**limelech
enim maritus noemi. z pater istius booz fuerunt fratres
z sic vno gradu alter precedebat eum.
Dormi vsqz mane. dormiuit itaqz. z in hoc patet con-
tinētia vtriusqz.
Surrexit itaqz. **H**ic psequēter describitur ipius ruth
curialis recessus seu emissio. z primo ex parte ipius ruth
z hoc cum subditur.
Inteqz homines se cognoscerent mutuo. nolecat em̄
ab omnibus videri in illo egressu ne mala suspicio de ipa
z booz haberetur. **S**cdo ex parte ipius booz qz monuit
eam de fama vtriusqz seruanda dicens. **C**auē ne qd
nouerit zē. z qz noluit eam redire vacuum. io subditur.
Mensus est sex modios ordei. **I**n hebreo habet. **S**ex
ordea. id est sex mensuras ordei. sed cuius quantitas fu-
erit non exprimitur. tamē ex cū constantia textus habe-

ere. de matrimonio tibi affuturo.
Scit em̄ omnis populus. quasi diceret ex fama boni-
tatis tue parat⁹ essem te accipere. s. nō possum hoc licite
absqz ppinquioris cessione. io subdit.
Est alius me ppinquior. **I**ste ppinquior est em̄ nomē
non exprimitur. eo q noluit suscitare semen fratri suo de-
functo ppter quod fuit indignus nominari. **E**limelech
enim maritus noemi. z pater istius booz fuerunt fratres
z sic vno gradu alter precedebat eum.
Dormi vsqz mane. dormiuit itaqz. z in hoc patet con-
tinētia vtriusqz.
Surrexit itaqz. **H**ic psequēter describitur ipius ruth
curialis recessus seu emissio. z primo ex parte ipius ruth
z hoc cum subditur.
Inteqz homines se cognoscerent mutuo. nolecat em̄
ab omnibus videri in illo egressu ne mala suspicio de ipa
z booz haberetur. **S**cdo ex parte ipius booz qz monuit
eam de fama vtriusqz seruanda dicens. **C**auē ne qd
nouerit zē. z qz noluit eam redire vacuum. io subditur.
Mensus est sex modios ordei. **I**n hebreo habet. **S**ex
ordea. id est sex mensuras ordei. sed cuius quantitas fu-
erit non exprimitur. tamē ex cū constantia textus habe-

ere. de matrimonio tibi affuturo.
Scit em̄ omnis populus. quasi diceret ex fama boni-
tatis tue parat⁹ essem te accipere. s. nō possum hoc licite
absqz ppinquioris cessione. io subdit.
Est alius me ppinquior. **I**ste ppinquior est em̄ nomē
non exprimitur. eo q noluit suscitare semen fratri suo de-
functo ppter quod fuit indignus nominari. **E**limelech
enim maritus noemi. z pater istius booz fuerunt fratres
z sic vno gradu alter precedebat eum.
Dormi vsqz mane. dormiuit itaqz. z in hoc patet con-
tinētia vtriusqz.
Surrexit itaqz. **H**ic psequēter describitur ipius ruth
curialis recessus seu emissio. z primo ex parte ipius ruth
z hoc cum subditur.
Inteqz homines se cognoscerent mutuo. nolecat em̄
ab omnibus videri in illo egressu ne mala suspicio de ipa
z booz haberetur. **S**cdo ex parte ipius booz qz monuit
eam de fama vtriusqz seruanda dicens. **C**auē ne qd
nouerit zē. z qz noluit eam redire vacuum. io subditur.
Mensus est sex modios ordei. **I**n hebreo habet. **S**ex
ordea. id est sex mensuras ordei. sed cuius quantitas fu-
erit non exprimitur. tamē ex cū constantia textus habe-

ere. de matrimonio tibi affuturo.
Scit em̄ omnis populus. quasi diceret ex fama boni-
tatis tue parat⁹ essem te accipere. s. nō possum hoc licite
absqz ppinquioris cessione. io subdit.
Est alius me ppinquior. **I**ste ppinquior est em̄ nomē
non exprimitur. eo q noluit suscitare semen fratri suo de-
functo ppter quod fuit indignus nominari. **E**limelech
enim maritus noemi. z pater istius booz fuerunt fratres
z sic vno gradu alter precedebat eum.
Dormi vsqz mane. dormiuit itaqz. z in hoc patet con-
tinētia vtriusqz.
Surrexit itaqz. **H**ic psequēter describitur ipius ruth
curialis recessus seu emissio. z primo ex parte ipius ruth
z hoc cum subditur.
Inteqz homines se cognoscerent mutuo. nolecat em̄
ab omnibus videri in illo egressu ne mala suspicio de ipa
z booz haberetur. **S**cdo ex parte ipius booz qz monuit
eam de fama vtriusqz seruanda dicens. **C**auē ne qd
nouerit zē. z qz noluit eam redire vacuum. io subditur.
Mensus est sex modios ordei. **I**n hebreo habet. **S**ex
ordea. id est sex mensuras ordei. sed cuius quantitas fu-
erit non exprimitur. tamē ex cū constantia textus habe-

tit q nō fuerūt multū magne. tū qz stnebant intra pal-
liū ipsius ruth. tum qz ipsa sola portauit sup caput suū to-
tum simul vsq ad ciuitatē z vsq ad domū noemi. Dicit
autē hic ra. sal. q iste sex mensure fuerunt signū z pfigura-
tio sex benedictionū dei q future erant sup messiaz nasci-
turū s ruth p dauid
z genealogiā regiaz
fz q dicit Esa. xj. Egre-
die virga de radice
ysse zc. Sedē. Et re-
quiescet sup eū spiritus
domini. spiritus sa-
pientie z intellectus
spiritus cōsiliū z for-
titudinis. spiritus sciē-
tiaz timoris domini
quod aut in transla-
tione nostra interpo-
nitur z pietatis. nō ē
in hebreo. Ex hoc at
dicit Ra. sa. duo ha-
bent vniū ē q scriptu-
ra ve. le. nō solū ex-
ponenda est histori-
ce. sed etiā aliqñ my-
stice. Secūdu est q
illud dicit Esa. alle-
ganū intelligit de crī-
sto etiā fm hebreos
Cetera parat in lra.
Ca. iij.

A Scēdit ergo booz ad
portā. et sedit ibi. Cū
qz vidisset propinquū pte-
terire de q prius sermo ha-
bitus est. dixit ad euz. Be-
clina paulisper z sede h vo-
cans eum nomine suo. qui
diuertit et sedit. Tollens
autem booz decem viros
de senioribz ciuitatis. di-
xit ad eos. Sedete hic. q-
bus residentibus locutus
est ad propinquum. Par-
tem agri fratris nostri eli-
melech. vēdet noemi qz re-
uersa est de regione moabi-
tide. quod audire te volui
z tibi dicere corā cunctis
sedentibus. et maioribus
natu de plpo meo. Si vis

est sex modios ordeī z po-
suit sup eā. Que portās in-
gressa est ciuitatē. z venit
ad socrū suā. q dixit ei. qd
egisti filia. Narrauitqz ei
omnia q sibi fecisset hō. et
ait Ecce sex modios ordeī
dedit mihi et ait Nolo va-
cuam te reuerti ad socrū tu-
am. Dixitqz noemi expe-
cta filia donec videamus
quē res exitū habeat. Ne-
qz enim cessabit homo nisi
compleuerit quod locu-
tus est.

Caplm. iij.

A Scēdit ergo booz ad
portā. et sedit ibi. Cū
qz vidisset propinquū pte-
terire de q prius sermo ha-
bitus est. dixit ad euz. Be-
clina paulisper z sede h vo-
cans eum nomine suo. qui
diuertit et sedit. Tollens
autem booz decem viros
de senioribz ciuitatis. di-
xit ad eos. Sedete hic. q-
bus residentibus locutus
est ad propinquum. Par-
tem agri fratris nostri eli-
melech. vēdet noemi qz re-
uersa est de regione moabi-
tide. quod audire te volui
z tibi dicere corā cunctis
sedentibus. et maioribus
natu de plpo meo. Si vis

te. tū qz vxor post maritū defunctū sine liberis remanebat
ipsa tenebat partē hereditatis ad vitam z illā poterat ven-
dere in q̄tum erat sui iuris. z sic dicit hic. q noemi. eodē mō
vendere volebat partē agrī. Cetera patent vsqz ibi. **Ag**
Nullus em̄ est zc. nō est intelligendū q nulli aliū essēt de

possidere iure propinqui-
tatis eme z posside: si autē
displicet tibi hoc ipsum in-
dica mihi vt sciā qd facere
debeam. Nullus enim est
propinquus excepto te qui
prior es: et me qui secūdus
sum. At ille respōdit. Ego
agrum emam. Cui dixit bo-
oz. Quando emeris agruz
de manu mulieris. ruth q-
qz moabitidē que vxor de-
functi fuit debes accipere
vt suscites nomen propin-
qui tui in hereditate sua.

h Qui respondit. Cedo iuri
propinquitatis. Neqz em̄
posteritatem familie mee
delere debeo. Tu meo vte-
re privilegio quo me libe-
ter carere profiteor. **Hic**
autem erat mos antiquus
in israel inter propinquos
vt si quādo alter alteri suo
iuri cedebat vt esset firma
concessio. soluebat homo
calciamentū suuz. z dabat
propinquo suo. **Hoc** erat
testimoniū cessionis in is-
rael. Dixit ergo propinq
suo booz. Tolle calciame-
tū qd statū soluit de pede
suo. At ille maioribz natu
z vniuerso populo. Testes
vos inquit estis hodie q
possederim oīa q fuerūt eli-
melech z cheliō z maalon
tradēte noemi z ruth moa

cōsanguinitate illa
cū eēt homines ma-
gnī z potentes. Sed
qz nullus erat p̄p̄n-
quior istz duobz nec
quī ita haberet ius ī
dicto negotio. h
Ego agrū emam. be-
ne volebat habē pos-
sessionē. q nō vxorēz
tū vnum erat anne-
rum alteri. sō subdit

i Qui emeris agrū
zc. z ptz lra. k
Qui rīdit. **Hic** p̄r
describit cessionis iuris
cū dicit. **I** Cedo iu-
ri zc. cui rō allegat
cū dicit.

m Neqz em̄ poste-
ritatem familie mee
delere debeo. qd expo-
nūt aliqui hebrei de
posteritate egressu-
ra de ruth si eā acci-
peret. eo q scribitur
Deutero. xxij. Mo-
abites z ammonites
nō intrabūt in ecclē-
siam dei in eternū. q
si iste hanc causāz al-
legauit falsum dixit
qz illa pena non ca-
dit sup mulieres. nec
p̄ p̄ns sup prolem ea-
rum de viro israelita
sicut ibidem dicitur
fuit. et ideo aliter ex-
ponitur videlicet de
prole quam iam ha-
bebat de alia vxore.
qz si accepisset ruth
oportuisset eum in-
tendere educatiōi p̄-
lis nasciture de ipsa
et per cōsequens mi-
nus posset intende-
re prouisioni prolis
iam habite de alia z

istud vocat deletionem fm communē modum loquen-
di quo dicitur de aliquo si habeat aliquod damnū nota-
bile. destructus est vel deletus.

n Soluebat homo calciamentum zc. hoc erat signū q
vnus spoliabatur iure. z alter inuestiebatur. Dicit autē deu-
tero. xxv. q mulier defuncti soluebat calciamentum illud
et spuebat in faciez illius nolentis suscitare semen defun-
cti. Sed hoc erat quando mulier conueniebat eum co-
ram iudicibus z ille recusabat eam accipere. Sed quan-
do alter propinquus conueniebat eum sicut fuit in pro-
posito. tunc ipsemet soluebat. ideo subditur. Dixitqz q
booz propinquo zc.

o At ille maioribus natu z vni. popu. **Hic** consequent
describitur vxoris acceptio vbi ad maiorem solennitatē
booz dixit.

Prologus

P Testes vos inquit estis. hoc enim dixit Booz ad maiorem certitudinem facti. **Q** Faciat dominus etc. quod filii eorum facti sunt capita duodecim tribuum rachel. preponitur autem rachel ipsi iye. id est esset minor quod fuit prima et principalis uxor ipsius iacob ut habetur Genesim. xxix. quod in illa parte consensit. id est alia sibi fraudulenter supposita fuerit.

Fiatque domus tua etc. hoc expressit. quod genealogizatio ipsius dauid ichoat a phares postea. cum dicitur. De sunt generationes phares etc. **T**ulit itaque booz etc. ut quod fecerit in inhibitione dominum de ducendis alienigenis mulieribus: ut habetur deuteronomio. vij. Dicitur quod illa inhibicio fuit facta ne uxores alienigenas filii israel traherent ad ydolatricam. ista autem ruth iacob erat conuersa ad fidem et cultum unius dei et per bonam vitam in hoc firmata. ut patet ex predictis propter quod dicta inhibicio non habebat hic locum. Sed maalon et chelon non videntur ex cursari a dicta transgressione. quod ceperunt uxores moabitidas antequam essent conuersae ad fidem et cultum unius dei. quod videtur ex hoc quod opha rediit ad deos suos ut dicitur in ieremias. i. ca. Et per hoc quod Boemi suadebat ipsi ruth similitur reuertit. quod non fecisset si ante conuersa fuisset. quod non suafisset ei apostatare a fide et cultu unius dei uerit. **I**ngressusque est. hic pariter describitur plura conceptio cum dicitur. **E**t dedit illi dominus etc. **D**um videtur quod non solum uirtute nature: sed cum habet gratiam naturam adiunxerit eo quod ita cito concepit de homine iam senes. et hoc fuit concessum a domino. quod booz acceperat ruth ex fraterna caritate ad suscitandum semen defuncti in sua hereditate ex obedientia legis que ad hoc inducit. **D**eutero. xxv. **D**ixeruntque. hic ponitur plebis congratulatio et gratiarum actio. cum dicitur. **H**ic dicitur dominus etc. **E**t vocaret nomen eius in israel. quod filius sic natus dicebatur filius defuncti. id est alio nomine vocaret sicut iste vocatus est obed. non elimelech. aut maalon.

Et multo etc. hyperbolica est locutio ad congaudendum ipsi noemi. vel quod melius erat ei habere unum nepotem de parte diuinitate et potente quam septem filios de parte paupere quibus fuit elimelech in fine. ut dicitur in ieremias. primo ca. cetera patet versus ibi. **S**almon genuit booz. tres fuerunt booz sibi succedentes. hic comprehensum sub uno nomine. sicut dicitur est s. ij. capitulo.

Liber Ruth finit.

bitidē uxorem maalon in coniugium sumserim ut suscitez nomen defuncti in hereditate sua. ne uocabulum eius de familia sua ac fratribus et populo deleatur. Vos inquit habetis testes estis. Respondit ois populus qui erat in porta et maiores natu. Nos testes sumus. **F**aciat dominus hanc mulierem quam ingrediamur domum tuam sicut rachel et lyaz que edificauerunt domum israel: ut sit exemplum uirtutis in ephrata. et habebat celebre nomen in bethleem. **F**iatque domus tua sicut domus phares quem thamar peperit iude de semine quod tibi dederit dominus ex hac puella. **T**ulit itaque booz ruth: et accepit uxorem. **I**ngressusque est ad eam: et dedit illi dominus ut conciperet et pareret filium. **B**ixeruntque mulieres ad noemi. **B**enedictus dominus qui non est passus ut deficeret successor familie tue. ut vocaretur nomen eius in israel: et habeamus que consoletur animam tuam: et enutriet senectutem. **B**enurum enim tua natus est qui te diliget: et multo tibi melior est quam si septem haberes filios. **S**usceptumque no-

mi puerum posuit in sinu suo et nutricis ac gerule fungebatur officio. **V**icine autem mulieres gratulantes ei. et dicentes: natus est filius noemi. vocaueruntque nomen eius obed. **H**ic est pater isai patris dauid. **D**e sunt generationes phares. **P**hares genuit esrom. **E**srom genuit aram. **A**ram genuit aminadab. **A**minadab genuit naason. **N**aason genuit salmon. **S**almon genuit booz. **B**oоз genuit obed. **O**bed genuit isai. **I**sai genuit dauid regem.

ExPLICIT liber Ruth.

Incipit prologus sancti hieronymi in libros Regum.

Quaginta et duas litteras esse apud hebreos. syrorumque lingua et chaldeorum testatur que hebreorum magna ex parte confinis est. Nam et ipsi vigintiduo elementa habent: eodem sono: sed diuersis characteribus. Samaritani etiam petateuchum moysi totidem litteris scripserunt. figuris tamen: et apicibus discrepant.

molo. Iste latine et grece ab hebreis videtur exire. apud illos enim prius dictum est aleph. deinde ex consimili enunciatione apud grecos tractum est alpha inde apud latinos a. Sed hebrei. xxij. elementis litterarum finem veteris testamenti libros utuntur. Greci vero. xxiiij. Latini autem inter vtriusque linguam progredientes. xxiiij. elementa habent. Hebreorum litteras dicunt a lege cepisse per moysen. Syrorum autem et chaldeorum per abraam. Unde cum hebreis et numero et sono concordant sed solis characteribus. id est figuris discrepant propter hoc dicit hic hieronymus. **Q**uagintiduas litteras etc. id est vicina. quod est assimilata in sono et in numero litterarum. **N**am ipsi. xxij. etc. id est formationibus litterarum. **E**t apicibus discrepantes. id est titellis siue litterarum summatibus. **S**amaritani sicut ait Hieronymus. in libro de locis ciuitas est regalis in israel. que nunc sebastia dicitur. sed et ois re-

Incipit prologus in libros Regum. **Q**uaginta et duas litteras etc. In isto prologo versatur intentio hieronymi circa quinquaginta. **P**rimo enim intendit ostendere numerum litterarum veteris. etc. et hoc facit dupliciter. scilicet per litteras et figuras. per litteras enim hebraici alphabeti. et figuras uerborum. etc. ostendit. xxij. esse litteras per collationem numeri. et hoc facit in principio istius prologi sed finem figurarum introductam de apocalypsi computant viginti quatuor litteras. videlicet de ultra medium prologi. **S**ecundo catalogus litterarum ponitur. et in legem prophetarum et agyographa distinguuntur ibi. **P**rimus apud eos liber etc. **T**ercio ostendit habet prologi utilitatem. scilicet ut sciamus libro canonis et apocryphorum distinctionem. ibi. **H**ic prologus scripturatur. **Q**uarto sermone apostrophatur ad lectorem. et facit tria. **P**rimo rogat ne ipsi us intentione peruat dicens quod. lxx. interpretes reprehendere intendat. ibi. **Q**ue ergo ita se habeant etc. **D**einde mouet ut istius operis lectioni attendat ibi. **R**egem quod primus etc. **A**d ultimum consulit et ut cum alijs referat. ibi. **C**erte si incredulus es etc. **Q**uinto rogat paulam et eustochium ut contra detractores eum prestant clypeis orationum. quod non vult uerbis contendere contra ipsos. ibi. **S**ed et vos famulas christi etc. **S**iginti et duas litteras etc. **P**er eundem apparet quod dicitur in littera. **N**ota quod dicitur. **I**dem. in primo eby-